

"בראי המחקר", גיליון מספר 6 (I- 2017)

אתגרים בפיתוח זהות מקצועית וקריירה

מערכת כתב העת "בראי המחקר"

מנהל המערכת: סעיד ענבوسی

עורכת ראשית: שלומית סדרס-ליבוביץ

עורך משנה: בנימין וניקוב

עורכת לשונית: אלישבע מאי

מידען: בנימין וניקוב

חברי המערכת: סעיד ענבوسی, שלומית סדרס-ליבוביץ, בנימין וניקוב, הילה לפיד

הפקה: החברה למתנ"סים, מרכזים קהילתיים בישראל בע"מ (חל"צ)

דבר המערכת

גיליון זה עוסק בתפיסות התיאורטיות העיקריות של התפתחות קריירה, כנגזרת של עולם התעסוקה הפוסט-מודרני. ממצאי מחקרים מצביעים על התועלת הרבה בהתערבויות, הנערכות בגיל הנערות המאוחרות. התרומה המרכזית שלהן היא בדברון בני הנוער לתהליכים של אקספלורציה (חיפוש וחקר), לבירור זהותם התעסוקתית ולפיתוח זהות תעסוקתית דינמית, אקטיבית וגמישה, שתאפשר להם להתמודד בהצלחה עם האתגרים של עולם התעסוקה.

ישנה חשיבות רבה לפיתוח קריירה ולכינון זהות תעסוקתית בגילאי הילדות והנערות. התפיסה ההתפתחותית מדגישה את הצורך בעיצוב התערבויות הכוללות שילוב בין מגוון פעילויות חווייתיות, המפתחות תחושת זהות ושייכות לתחום המדע לבין הספקת מידע מפורט, אמין ומאוזן על מסלולי לימודים שונים ועל קריירה. יחד עם זאת, יש לתת את הדעת לתפקיד ש"משחקת" אישיותו של התלמיד בבחירת מקצועות לימוד בבתי ספר תיכוניים. לפיכך, יש לאפשר לבני הנוער לזהות את התכונות הפנימיות של האישיות שלהם ואת הדרכים המיטביות להתמודד עם מחסומים פנימיים וחיצוניים, העומדים בדרכם לפיתוח קריירה.

האידיאולוגיה המגדרית מהווה גורם מפתח לגבי הבחירות הלימודיות של בנים ובנות. הבנים, נוטים לבחור בחירות לימודיות, המבוססות על ערכים שהם רואים כחשובים בקריירה העתידית שלהם, וגם על העדפותיהם העכשוויות לגבי מקצועות הלימוד. לעומת זאת, בקרב בנות, הסטריאוטיפים המגדריים משפיעים על הערכתן העצמית לגבי מסוגלותן הוורבאלית, אך אינם מביאים בהכרח לבחירה במסלול לימודי "נשי". באופן פרדוקסלי, החברה המודרנית מקבלת יותר את הבחירה ה"גברית" של בת, אך טרם השכילה לקבל את הבחירה ה"נשית" של בן, מה שמונע מבני נוער גברים להיכנס לתחומי לימוד וקריירה הנחשבים למאפיינים את הנשים.

בישראל, השפעת הלימודים האקדמיים על חייהן של נשים מוסלמיות באה לידי ביטוי בהעצמה ובהתפתחות אישית. חוויית הלמידה, החקירה והרכישה של ידע חדש מאפשרת להן לפתח מודעות לחוזקות הפנימיות שלהן, המקדמת את המסוגלות שלהן להתנגדות מוסרית, לנוכח ההסדרים המגדריים

המפלים. הלמידה באקדמיה מעשירה את חייהן ומעניקה להן תחושה של מימוש עצמי. בנוסף, ההשפעה המעצימה של הלימודים באה לידי ביטוי גם במגוון הקשרים, למשל: במילוי תפקידי המשפחה המסורתיים ובתרומה המשמעותית לחייהן.

לסיכום, המדיניות הלאומית של הממשל האמריקאי ה-AYPF (2003), וגם של ארגון מדינות העולם המפותחות ה-OECD (2006), רואה חשיבות עליונה בקידום תכניות לפיתוח ידע, מיומנויות וכשרים בקרב נוער וצעירים להשתלבות בעולם התעסוקה המשתנה. לאור זאת, בעולם של שינויים כלכליים ותעסוקתיים מתמידים, החברה כיום נדרשת "להכין" את הבוגר של המערכת להמשך קריירה אקדמית ולקריירה תעסוקתית. על פי תפיסה זו, לא יכולה להיות הפרדה בין שני המסלולים הללו שאליהם נחשף בוגר מערכת החינוך מיד עם יציאתו ממנה. כל בוגר של מערכת החינוך חייב לצד הלימודים האקדמיים לרכוש ידע ומיומנויות בתחום התעסוקה והעבודה שמחכה לו "מעבר לדלת".

קריאה מהנה
שלומית סדרס-ליבוביץ